

Predseda
Ústavného súdu
Slovenskej republiky
Ivan Fiačan

Košice 23. marca 2020

Vážený pán Piško,

dňa 17. marca 2020 mi bol doručený Váš list týkajúci sa konania vedeného na Ústavnom súde Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) pod sp. zn. PL. ÚS 4/2020 (ďalej aj „konanie“ alebo „vec“), v ktorom ma žiadate o „zdôvodnenie“ rozhodnutia ústavného súdu vo veci neudelenia súhlasu na vzatie do väzby ôsmich sudcov všeobecných súdov.

V nadväznosti na tento Váš list si Vás dovoľujem informovať, že dôvody, na základe ktorých ústavný súd rozhodol, sú uvedené v odôvodnení jednotlivých rozhodnutí, ktoré sú verejne prístupné na webovom sídle ústavného súdu. Odborná a laická verejnosť tak má možnosť dôkladne sa oboznámiť so všetkými skutočnosťami, ktoré plénum ústavného súdu zohľadnilo pri svojom rozhodovaní.

O prijatých rozhodnutiach v predmetnej veci som ako predseda ústavného súdu informoval verejnosť bezprostredne po ich prijatí na tlačovom brífingu 12. marca 2020 a následne prostredníctvom tlačovej správy v rozsahu, v ktorom mi to umožňuje povaha veci, typ predmetného konania a príslušné právne predpisy.

Dovoľte mi zdôrazniť, že rozhodnutia súdov (ústavný súd nevynímajúc) sa nad rámec ich písomného odôvodnenia ďalej neodôvodňujú, na takéto ich ďalšie odôvodnenie alebo „dovysvetlenie“ nemá legitimitu ani samotný predseda súdu, nehládaj na to, že v tejto veci ide o autonómne rozhodnutie pléna ústavného súdu prijaté po tajnom hlasovaní, ktoré bolo transponované do výroku a odôvodnenia predmetných rozhodnutí. Podľa § 9 ods. 4 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sa totiž o veciach podľa čl. 136 ods. 2 a 3

Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) hlasuje tajne. Zákonom povinne predpísaná, nie ústavným súdom zvolená, tajnosť hlasovania ma nielen subjektívne nabáda k zdržanlivosti pri vyjadrovaní sa k rozhodovaniu a rozhodnutiu pléna ústavného súdu, ale mi de facto objektívne znemožňuje vyslovovať domnienky o dôvodoch vedúcich jednotlivých sudcov ústavného súdu k zaujatiu konečného decízneho postoja. Dovoľujem si v tejto súvislosti podčiarknuť, že tajnosť hlasovania v konaní podľa čl. 136 ods. 3 ústavy sa okrem iného prejavuje aj v tom, že žiaden člen pléna ústavného súdu nie je oprávnený poznať rozhodnutie ktoréhokolvek zo zvyšných hlasujúcich sudcov.

Z týchto dôvodov môžem v tomto vyjadrení ako predseda ústavného súdu poukázať len na niektoré procesné aspekty predmetnej veci.

Dňa 12. marca 2020 bola ústavnému súdu doručená žiadosť generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) o súhlas na vzatie do väzby sudcov (ďalej aj „žiadosť“) podľa § 226 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Vo vzťahu k piatim sudcom ústavný súd dal súhlas na ich vzatie do väzby a u ôsmich sudcov ústavný súd dospel k záveru o takej miere nedostatkov žiadosti, ktorá odôvodnila odopretie žiadaného súhlasu na ich väzbu.

Predmetná žiadosť sa týkala trinástich sudcov, o ktorých rozhodoval ústavný súd samostatne. Skutočnosť, že generálny prokurátor žiadal o súhlas na vzatie do väzby viacerých sudcov jednou žiadosťou, neznamená, že skutkový stav veci a dôvody žiadosti boli vo vzťahu ku všetkým sudcom rovnaké. V médiách sa však vyskytli vyjadrenia, ktoré navodzujú v očiach verejnosti práve takýto záver, preto rozumiem Vášmu záujmu o predmetnú vec.

Dovoľujem si poukázať na skutočnosť, že úlohou ústavného súdu pri rozhodovaní o návrhu generálneho prokurátora na vyslovenie súhlasu na vzatie obvineného sudcu do väzby je vykonať prieskum výlučne v rozsahu, ktorého hranice sú teleologicky vymedzené postavením a úlohou ústavného súdu v právnom poriadku Slovenskej republiky. V predmetných rozhodnutiach je k tomu uvedená podrobná argumentácia. Rozhodnutie vydané v takomto type konania je navyše determinované jeho povahou, spôsobom hlasovania a jeho tajnosťou.

Dôvody, pre ktoré ústavný súd nedal súhlas na vzatie do väzby sudcu, vyplývajú z jednotlivých zverejnených rozhodnutí. Akékoľvek ďalšie dôvody nad rámec tých, ktoré som uviedol na uvedenom tlačovom brífingu, a zároveň nad rámec tých, ktoré sú uvedené v jednotlivých rozhodnutiach, by odporovali uvedenej požiadavke zdržanlivosti a pri tajnom hlasovaní pléna by boli z mojej strany špekulatívne. V tejto súvislosti taktiež upozorňujem, že

trestné konania, z ktorých žiadosť generálneho prokurátora vzišla, nie sú právoplatne ukončené, a tak prípadná adresná identifikácia celkom konkrétnych nedostatkov žiadosti vo vzťahu k jednotlivým obvineným sudcom by mohla vyústiť aj do nedovolenej pomoci stranám prebiehajúcich trestných konaní, a tým narušiť rovnosť strán v týchto konaniach, no aj zasahovať do nezávislosti rozhodovania orgánov činných v trestnom konaní vrátane všeobecných súdov, ktoré budú v týchto konaniach realizovať svoje právomoci.

Ústavný súd posudzoval žiadosť o súhlas na vzatie do väzby vo vzťahu ku každému sudcovi samostatne, zohľadnil všetky špecifiká prípadu a ku každému sudcovi pristupoval individuálne. Opakovane zdôrazňujem, že ústavný súd nerozhodoval o samotnom vzatí obvinených sudcov do väzby, ale o udelení či neudelení súhlasu na ich vzatie do väzby príslušným všeobecným súdom. Prípadný súhlas na vzatie toho-ktorého sudcu do väzby bol iba predpokladom pre samotné rozhodovanie o väzbe jednotlivých sudcov Špecializovaným trestným súdom. Aj ten rozhodoval o vzatí či nevzatí každej z obvinených osôb samostatne, čo sa nevyhnutne prejavilo v jeho rozdielnych rozhodnutiach. Každý účastník súdneho konania má rozsiahle práva, ktoré musia rešpektovať aj súdy ako orgány verejnej moci, pretože iba tak je možné zabezpečiť právo každého účastníka na spravodlivé súdne konanie a budovať dôveryhodné súdnictvo.

Ústavný súd rozhodoval v kompletnom zložení, t. j. v počte 13 sudcov, a teda jeho rozhodnutia majú najvyššiu možnú mieru legitimacy. V tejto veci nebol z konania a rozhodovania vylúčený žiaden sudca ústavného súdu, keďže plénum ústavného súdu nezistilo subjektívne a ani objektívne dôvody ich vylúčenia.

K mediálne podporeným názorom verejnosti spochybňujúcim nezaujatosť niektorých sudcov ústavného súdu v predmetných veciach chcem podotknúť, že účasť údajne zaujatých sudcov na rozhodovaní o žiadosti generálneho prokurátora nemohla nedovolene „napomôcť“ obvineným sudcom vyhnúť sa väzobnému stíhaniu. Pre udelenie súhlasu na vzatie do väzby je totiž podstatné, či zaň (teda kladne) hlasuje ústavou požadovaná nadpolovičná väčšina členov pléna ústavného súdu, a to bez ohľadu na to, či hlasuje všetkých 13 sudcov ústavného súdu, alebo v dôsledku vylúčenia niektorých z nich hlasuje menší počet sudcov. Uvedenú čiastkovú kritiku preto nemôžem hodnotiť ako dôvodnú.

Ako občanovi Slovenskej republiky mi nie sú ľahostajné zverejňované informácie poukazujúce na zlyhania jednotlivcov, ktoré naznačujú také nedostatky fungovania justičného systému nášho štátu, že si vyžadujú náležitú pozornosť celej spoločnosti, a o to viac jej mocenských zložiek. Preto citlivo vnímam mediálny záujem o predmetné konanie. Ako sudca

a predseda ústavného súdu však musím zdôrazniť, že prvoradým kritériom rozhodovania ústavného súdu ako mocenskej zložky nášho štátu nemôžu byť očakávania verejnosti, ktorým v kontexte aktuálnej spoločenskej situácie a diania vo vzťahu k justícii rozumiem, ale nestranné a nezávislé používanie verejnej moci, dôsledne rešpektujúce požiadavku objektivity, ako aj limity uplatňovania vlastných kompetencií plynúce z ústavy a zákona o ústavnom súde. Môžem so všetkou vážnosťou uviesť, že rovnako tieto skutočnosti vnímajú všetci členovia pléna ústavného súdu.

Nastolovanie spravodlivosti v právnom štáte nesmie nadobudnúť obraz antickej Justície, ktorá si strhne šatku z očí a pridá sa k spravodlivo rozhorčenému davu náhlivo sa dožadujúcemu použitia jej meča ešte pred tým, než na svojich váhach dôkladne zváži vinu. Primeranú zdržanlivosť a opatrnosť si justícia musí zachovať aj za cenu straty popularity v prostredí aktuálnych spoločenských nálad a očakávaní.

Som presvedčený, že takýto postup a kritériá boli dodržané aj v prípade rozhodovania v konaní vedenom na ústavnom súde pod sp. zn. PL. ÚS 4/2020.

S úctou

Transparency International Slovensko
Bajkalská 25
827 18 Bratislava